

ایدز عبارت است از بوجود آمدن ضعف عمده در دستگاه ایمنی بدن (نقص ایمنی). این امر باعث کاهش توانایی بدن در مقابله با عفونت‌ها و توانایی سرکوب سلول‌های غیرطبیعی مثل سلول‌های سرطانی می‌شود. ویروس ایدز سلول‌های ایمنی موجود در خون (لنفوسیت‌ها) و سلول‌های ایمنی موجود در بافت‌ها مانند مغز استخوان، طحال، کبد و گره‌های لنفاوی (را درگیر می‌سازد. این سلول‌ها در تولید پادتن برای مقابله با بیماریها و سرطانها نقش دارند. در مجموع باید گفت که ایدز یک نوع نقص ایمنی ثانویه است که در سیر عفونت با ویروس ایدز ایجاد می‌شود .

عامل بیماری ایدز یک نوع ویروس از گروه رترو ویروسها است که باعث کاهش توانایی سیستم ایمنی بدن میزبان می‌شود. علایمی که ما در بیماری ایدز می‌شناسیم مربوط به بیماریهایی است که در اثر نقص دستگاه ایمنی بدن تولید می‌شوند. در اکثر بیماریهای ویروسی وضع به این منوال است که سلولهای مملو از ویروس ویروسها را آزاد کرده و این ویروسها خود را با پادتنهای آماده مواجه می‌بینند. در چنین وضعی بیماری شخص برطرف می‌شود. اما در مورد ویروس ایدز وضع به گونه ای دیگر است.

در اینجا اولین ویروسی که وارد اولین سلول میزبان می‌شوند از حمله پادتنها در امان می‌مانند. ویروسهای جدیدی که از سلول خارج می‌شوند بعضا توسط پادتنها خنثی می‌شوند اما ژنهای اولیه در درون سلول میزبان به تولید ویروس ادامه می‌دهند. ممکن است که ویروس در بدو ورود به سلول میزبان به صورت غیر فعال درآید و بعد از گذشت چندین سال به مساعد شدن اوضاع فعالیت بیماریزایی خود را آغاز کند . این ویروس دستگاه ایمنی بدن را تضعیف می‌کند و در این یک سرماخوردگی ساده هم می‌تواند برای شخص مشکل ساز باشد .

ابتلا به بیماری ایدز در اغلب موارد با عوارض ساده‌ای مانند اسهال ، خارش پوست و افزایش خفیف حرارت بدن شروع می‌شود. این عوارض پس از چند هفته خودبخود برطرف می‌شود و شخص خیال می‌کند که به سرماخوردگی دچار بوده است. از آنجا که ساخته شدن پادتنهای موثر حدود ۱۴ روز طول می‌کشد در این زمان جدال بین ویروسها و پادتنها در جریان است. پس از سپری شدن این مرحله دورانی فرا می‌رسد که حال شخص بیمار خوب می‌شود اما در خون او پادتن ضد ایدز را می‌توان تشخیص داد و از خون وی ویروس ایدز را بدست آورد.

لنفوسیت T_4 که مبتلا شده است شروع به تقسیم می‌کند همین امر باعث تورم غدد لنفاوی می‌شود. تورم غدد لنفاوی گاه ماهها یا سالها بعد از ابتلای اولیه پدیدار می‌شود و می‌تواند مدتها به همان حال باقی بماند. در بسیاری از موارد هم ناراحتیهای جدی دیگری به آن اضافه می‌شود. بیماران اکثرا به شدت لاغر می‌شوند چون دیواره روده آنها مواد غذایی را بطور کامل جذب نمی‌کند. در اروپا که تغذیه مردم رضایت بخش است کم شدن وزن چندان مخاطره آمیز نیست. اما در بعضی کشورهای جهان سوم که مردم با سوء تغذیه دست به گریبانند کاهش وزن فرد را نحیف می‌کند.

عرق کردن در شب و احساس خستگی ، التهاب بیضه ها از سایر علایم این بیماری است . مرحله بعدی که در آن تصویر نهایی بیماری ایدز به نمایش گذاشته می شود حاصل از درهم شکسته شدن کامل سیستم دفاعی بدن است . تعداد سلولهای لنفوسیت T₄ به شدت کاهش یافته است و در این حالت انواع بیماریهای باکتریایی ، ویروسی و انگلی قادر هستند که فرد مبتلا را از پای بیاورند .

عوامل تشدید کننده بیماری

- تماس جنسی با افراد آلوده . همجنس بازاها در معرض بیشترین خطر هستند .
- بی بند و باری جنسی
- استفاده از سرنگهای آلوده برای تزریق مواد مخدر
- تزریق خون یا فرآورده های خونی آلوده
- مواجهه کارکنان بیمارستانها و تکنسینهای آزمایشگاهی با خون ، مدفوع ، یا ادرار افراد آلوده به ویروس ایدز .

پیشگیری

- از تماس جنسی با افراد آلوده یا افرادی که مواد مخدر تزریقی مصرف می کنند خودداری شود .
- از کاندوم استفاده شود .
- از بی بندوباری جنسی خودداری شود .
- خون یا فرآورده های خونی باید از لحاظ آلودگی بررسی شده باشد .

تشخیص بیماری

تشخیص این بیماری از طریق آزمایش خون امکان پذیر است . خوشبختانه در کشور ما این آزمایش به صورت رایگان انجام می شود تا افراد مختلف از سلامتی خود اطمینان حاصل کنند .

درمان

در حال حاضر داروها در معالجه عفونت ایدز مؤثر نیستند . برای مقابله با عفونت ها یا پیشگیری از آنها ممکن است آنتی بیوتیک تجویز شود . داروهای ضد ویروسی مانند دیدانوزین ، استاودین ، زالسی تاین ، زیدوودین و نیز داروهای مهارکننده پروتئاز در درمان عفونت با ویروس ایدز مورد استفاده قرار می گیرند و ممکن است پیشرفت بیماری را به تأخیر اندازند . تجویز آنها باید توسط پزشکان با تجربه انجام پذیرد . با این داروها (مثل زیدوودین) می توان انتقال عفونت به نوزادان مادران حامله را کاهش داد . تحقیقات زیادی در رابطه با داروهای جدیدتر و واکسن آن از طریق مهندسی ژنتیک در دست انجام هستند .

در چه شرایطی باید به پزشک مراجعه نمود؟

- اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان علایم عفونت ایدز را دارید .
- اگر پس از تشخیص ، علایم یک عفونت دیگر ظاهر شوند (تب ، سرفه ، یا اسهال) .

- اگر دچار علائم جدید و غیر قابل توجیه شده‌اید. داروهای مورد استفاده در درمان، عوارض جانبی بسیاری دارند .